

Čtení na pokračování,
Část dvacátá sedmá:

Sotos Chondropoulos:

Svatý Nektarios - Svátý našeho století

Kapitola XII/3 ... pokračování

Mnozí z těchto hledajících něco jiného přišli do Rizarioské kaple poslechnout si hovořit Nektaria. Byli to lidé nejrůznějšího věku, povolání či třídy, a už slyšeli o změnách, které Nektarios k Rizarioským přinesl. Slyšeli o všenočních bděních, o strhujících kázáních i o zbožnosti biskupa mnicha Nektaria, který byl zároveň děkanem. „Pojďte a uvidíte,“ prohlásil jeden z prvních učedníků v Evangeliu o Mesiášově příchodu. Stejně tak tady, lidé jeden po druhém přicházeli a viděli, a podle své vlastní duše pak odcházeli nesouce si v srdci menší nebo větší plamen zapálený pro Boha. Jakmile bylo toto světlo jednou zapáleno, už nebude sfouknuto. Ti, jichž se to týkalo, už nikdy nezapomenou, nezbloudí ani se neztratí Bohu, svému stvořiteli.

Každé pondělní ráno přicházely zástupy lidí do malé školní kaple, aby se zúčastnili nádherné liturgie a viděli kněze, jehož způsoby odpovídaly spíše pokornému diákonovi než biskupovi. Přicházeli z celých Athén, ze sousedství školy, z Dexameni a úzkých uliček Lykabetu, z Ampelokepoi či odjinud. Po bohoslužbě si všichni přáli vyměnit s ním několik slov, i když by to mělo být jen 'Dobrý den'. Někteří chtěli padnout k nohám zbožného biskupa a vyzpovídat se mu, jiní toužili po jeho radě ve svých nekonečných starostech a hořkostech, které jim život přinášel.

Ve své snaze každého potěšit byl Nektarios na roztrhání. Kdo požádá jako první, ke komu bude hovořit jako k prvnímu, co má udělat dříve? Byl si současně vědom toho, že vesnice a komunity potřebovaly několik oddaných sociálních pracovníků. Měly by to být obětavé duše, protože tato práce je neskutčná. Kde jen, stěžoval si, by se takoví lidé měli hledat, když téměř, kam se podíval, vládl světský život i jeho hodnoty?

Jeden z takových příkladů převahy sekulárních hodnot se našel mezi řediteli školy, kteří byli pyšní na to, jakou škola získala popularitu a slávu. Znovu se objevily řeči o tom, zda Nektarios je tou správnou osobou pro vedoucí pozici. Rojily se nářky, šeptání či otevřené výpady proti jeho charakteru. „Jinými slovy ... nevhodný ... padlý biskup ...“

Jednoho dne k Nektariovi kvůli tomu přišel mladý Costas Sakkopoulos. „Proč se, otče, proti těm výpadům nebráníte? Neměl byste dovolit, aby o vás

takto mluvili, když vás tolik lidí miluje a jsou vám oddaní.“ Jelikož již absolvoval s nejvyšším vyznamenáním, stal se Costas školním úředníkem a byl nyní dostatečně blízko k Nektariovi, aby mohl sledovat jeho život a zápasy.“ Byl tak zavzat do Nektariovy zbožnosti, že nemohl dostatečně vyslovit svoji lásku a obdiv v němu slovy. Věděl pouze, že Nektaria nikdy neopustí.

Nektarios na jeho otázku odpověděl: „Já jim nepotřebuji nic říkat.“

„Jistě,“ pokračoval Costas, „ale ten člen, který je bývalým obchodníkem, vás ponižoval. Copak to nevidíte? Bere si vaši zbožnost do úst a šlape po ní.“

„Nedělej si o něj starosti, Costasi. Jednoho dne obrátí.“

Costas byl konsternován. Běžel do otcovského domu v Pefkakii v Neapolis. Věděl, že tam v Dervenionské ulici, najde dočasné uklidnění u své matky. Padl jí do klína a plakal.

Škola se rozhodla na nedělní liturgii vydávat lísky. Každý pátek odpoledne se před školní bránou tvořily dlouhé fronty lidí, kteří doufali, že dostanou vstupenku. Vyjadřovalo to, jak byl Nektarios oblíbený u lidí, navzdory nedostatku popularity u školního výboru.

Mezitím zemřel velkorysý pan Syngros. Vedle své závěti a mnoha darů, zanechal i malé jmění lidem z Chiosu. Uvedena byla i speciální suma pro vesnici Lithi.

Bohatství pana Syngrose neovládlo natolik, aby zapomněl na ty, kdo byli méně šťastní. Ve skutečnosti se choval zcela opačně. Jeho štědrost by mohla být potvrzením velké křesťanské zodpovědnosti, kterou mu jeho zvláštní požehnání a pozice přikazovala.

Nektarios byl jmenován vykonavatelem jeho závěti, která se vztahovala k obci Lithi. Tato pocta zabrala mnoho času, o němž doufal, že jej bude věnovat psaní teologických textů. Když byla závěť pana Syngrose vykonána, a všechno se zdálo být v pořádku, získal Nektarios další čas ke konání zbožných úmyslů. Nicméně ten zlý znovu zasáhl do jeho života. A znovu měl chytrý převlek.

Patriarcha Sofronios se blížil ke konci svého života. Byl připraven opustit tento život a předstoupit před hroznou soudnou stolicí Boží. V návaznosti na toto zjištění, věděli lidé v Egyptě, že historický trůn sv. Marka bude muset být obsazen. Nektarios se znovu objevil v jejich myslích jako nejvhodnější a nejzbožnější kandidát. Toužili vidět ho v této pozici, o níž cítili, že by mu měla patřit, v pozici, o níž věděli, že by ji spravoval s Ježíšovým křížem v ruce a dnem i nocí by zachraňoval lidské duše.

„Vaše Eminence“, Costas Sakkopoulos a jeho rodina ho často prosili, „prosím, neodmítejte Boží pozvání. Trůn se uvolňuje a národ se modlí, aby uviděl světlo. Očekávají Vás se sny o svaté slávě, o slávě, kterou přinesli církvi Athanasios, Cyril a Jan Milosrdný. Několikrát, když sloužil božskou liturgií mu řekl patraský metropolita: „Zdá se, že přišel čas, aby hvězda zazářila, bratře.“ A jelikož byl současně členem synodu, dodal: „Nezapomeňte, jak jsem Vás podporoval během doby vaší zkoušky. Vždycky jsem stál na Vaší straně.“ Také

sekretář školy vystrčil hlavu ze svého těsného límce a dovolil si říci: „Když se nyní chystáte odejít, všechno vypadá jinak. Bude to pro nás těžké.“ Navíc o sobě Nektarios četl jeden článek ve známém a respektovaném náboženském periodiku. Tento časopis, který byl známý svojí opatrností v poskytování chvály, uvedl ve střední části první strany následující text:

„... Jeho kandidatura má největší váhu, protože je shodou okolností jedním z nejpozoruhodnějších, horlivých, učených a bezúhonných hierarchů, které východní pravoslavná církev kdy ukázala světu. Je navíc plodným autorem a neúnavným dělníkem pro Hospodina. Není vůbec chamtivý, je laskavý ke slabostem, klidný a mírný a přece silný a pevný. Má takovou povahu, že pokud bude na patriarší trůn vybrán někdo jiný než on (protože dotyčný toho bude více hoden), bude se z toho nejvíce radovat. Pokud by však byl zvolen on, jeho pokorná povaha bude směřovat pouze k jednomu cíli, aby byl s nejvyšší pokorou hoden poslání, k němuž byl vybrán.“

Nektarios byl na roztrhání. Nevěděl, co dělat dříve. I na škole probíhaly hovory o něm a patriarchálním trůně.

„Velmi by nás potěšilo, Vaše Eminence, kdybychom se dozvěděli, že jste byl zvolen patriarchou,“ řeklo mu jednoho dne několik studentů, kteří končili školu.

A co se týče jeho oddaného přítele Costase, nikdy v tom nenechal Nektaria samotného. „Nebuďte tak sebezapírající“ často mu říkával, „budete-li trvat na tom, že zůstanete stranou aniž byste přijal aktivní a slyšitelnou roli v této situaci, budete se vyhýbat nebeskému volání ke službě.“

Jednoho jitra po půlnoci, když se modlil celonoční bdění k Bohorodici, požádal o následující: „Nejsvětější Paní, ty znáš těch několik málo osobních schopností, jimiž mi Pán požehnal. Jestli si opravdu tvůj Syn přeje, abych se stal příštím patriarchou, budu rád jeho služebníkem. Ale bojím se, má drahá nebeská matko, těch, kteří mi lichotí, a těch z patriaršího dvora, kteří mi pochlebují. Mám raději prosté lidi, kteří jsou kolem mě zde, v této svobodné zemi. Vyhledávám ty, kteří jsou neznámí a důvěřují mi a často se ze svého malého stádce raduji. V poslední době mě provází dnem i nocí pokušení. Prosím, ochraňuj mě a veď mě, nejposlednějšího ze svých služebníků, o to Tě žádám, má drahá svatá matko.“

Když se blížilo jaro, z Egypta přicházely další a další dopisy. Lidé doufali a modlili se za to, aby se stal příští osobností na trůnu svatého Marka.

Jednoho rána, krátce poté, co se ráno pokřižoval, rozhodl se Nektarios podniknout ještě jednou cestu do Egypta. Chystal se na cestu do země velkomučedníka Míny, divotvůrce a svého svatého patrona. Bylo to vlastně v jeho chrámě na Chiosu, kde byl Nektarios poprvé vysvěcen na diákona, a kdy zcela odevzdal svůj život Bohu. Prosil světce, zatímco hleděl na jeho ikonu,

kteřou vlastnil. Pro Nektaria to vnímal, jako by stál světec před ním tělesně, usmíval se a říkal: „Neboj se a jeď.“

Nektarios nevyužil žádné speciální kontakty, které měl, ani nešel klepat na dveře nikoho ze synodu. Ačkoliv byl připraven sloužit církvi jako patriarcha, nechtěl se do této pozice tlačit. „Pokud to Bůh chce,“ říkal si, „tak se to stane.“

Mezitím v Athénách, kolovaly v některých kruzích zvěsti, že sama královna se zajímá o to, kdo nakonec bude patriarchou. Nektarios jako opravdový služebník lidí, neměl žádné přátele ani spojence v královském paláci. O královně Olze, která se ve skutečnosti často míchala do církevních záležitostí, bylo navíc známo, že fanaticky podporuje jiného kandidáta na patriarchu.

Když se to Nektarios dozvěděl, uložil všechny svá zlatá roucha do velkého kufřu, a odeslal je rodině svého přítele Costase Sakkopoulose. Udělal to s těžkým srdcem, a napsal následující instrukce. „Kdybych se náhodou stal patriarchou, zatelegrafuji vám, abyste je poslali první lodí.“

KAPITOLA XIII/3

Rozhodnutí nakonec padlo. Nektarios nebyl zvolen patriarchou. Ačkoli laikové byli jednoznačně spojeni v jeho podpoře, klérus nikoliv. Byl zvolen královnin favorit, Photios z Tinosu.

Když se Nektarios vrátil do Athén, zjistil nejen, že je to líto mnoha lidem, ale také, že jeho přítel Costas je nepředstavitelně zklamáný. Jemu samotnému se však ulevilo a cítil se klidný. „Sláva Tobě, Bože, sláva Tobě,“ opakoval si často a usmíval se jako dítě. Často také děkoval Bohorodici: „Děkuji Ti, Paní, ze srdce Ti děkuji.“

„Co mám dělat s kufřem s vašimi rouchy, Vaše Eminence?“ zeptal se ho jednoho večera Costas. Z jeho obličeje bylo zřejmé, že je plný lítosti a hořkosti. Nektarios byl zmatený a odpověděl.

„Mám zařídít, aby jej poslali sem? Nebo už je na cestě?“

„Ne, ne ... samozřejmě, že ne!“

„Dobrá, potom, ať zůstane ve vašem domě,“ odpověděl Nektarios. „Mimochodem, neočekávám, že bych taková roucha ještě někdy nosil, Costasi.“

Costas nechápal, jak může být Nektarios v té situaci tak veselý.

Roky ubíhaly a stále byly naplněny boji, trápeními, strachem, překvapeními, skandály i pokušeními. Nebylo dne, aby nebyl Nektarios svědkem těchto lidských zkušeností.